

## **Reactie CBL op Internetconsultatie Wetsvoorstel tot wijziging van artikel 62 Geneesmiddelenwet**

*Leidschendam, 15 januari 2024*

De online verkoop van uitsluitend apotheek en drogist-geneesmiddelen (UAD-geneesmiddelen) is in Nederland breed geaccepteerd. Echter is deze online verkoop niet te verenigen met de letterlijke tekst van de wet. De regering vindt de wet op dit punt verouderd en is voornemens de wet te actualiseren om aan te sluiten op de bestaande praktijk. Daarom wordt voorgesteld de fysieke aanwezigheid van een (assistent-)drogist niet meer een verplicht onderdeel uit te laten maken van de minimum-criteria voor verantwoorde zorg bij de verkoop van UAD-geneesmiddelen. Hiermee wordt het ook mogelijk om in fysieke verkooppunten voorlichting te laten geven door een digitaal oproepbare (assistent-)drogist.

### ***Algemene positie CBL***

Het Centraal Bureau Levensmiddelenhandel (CBL) is positief over het geconsulteerde conceptwetsvoorstel. Het CBL ziet dit voorstel als een belangrijke moderniseringsslag om zelfzorggeneesmiddelen toegankelijk voor iedereen te houden, waarbij het bieden van verantwoorde zorg gegarandeerd blijft. Ook past deze wijziging bij de verschuiving van het Nederlandse zorglandschap naar een hybride model van offline en online opties. Denk aan de inzet van e-consults bij de eigen huisarts. Het is logisch dat ook het advies bij de verkoop van zelfzorggeneesmiddelen zowel fysiek als online mogelijk moet zijn. Vooral omdat er volgens het College ter Beoordeling van Geneesmiddelen (CBG) geen signalen zijn dat de voorlichting op afstand minder goed is dan fysieke voorlichting.

Volgens het CBL is de inzet van digitale communicatiemiddelen voor voorlichting dan ook een mooie aanvulling op de huidige situatie. Deze manier van werken heeft duidelijke voordelen voor de consument. Er wordt een laagdrempeligere manier geboden om vragen te stellen. De keuze om vragen te stellen ligt in de huidige en nieuwe situatie bij de consument zelf. Het is daarnaast ook anoniemer, iets wat consumenten op prijs stellen bij problemen waar mensen zich soms voor schamen. Tijdens een eerdere pilot met de inzet van een digitaal hulpmiddel was duidelijk zichtbaar dat de consument deze mogelijkheid op prijs stelde. Met de toenemende zorgvraag biedt de nieuwe wet ook een oplossing voor situaties waarin een (assistent-) drogist even tijdelijk niet aanwezig kan zijn, denk bijvoorbeeld aan ziekte of een lunchpauze. Op deze momenten blijft de beschikbaarheid van zelfzorggeneesmiddelen gewaarborgd omdat het met deze wetswijziging in dergelijke situaties mogelijk blijft om vragen te stellen over deze geneesmiddelen.

Daarnaast is het van groot belang dat het huidige hiaat in de wetgeving ten aanzien van online verkoop wordt opgelost. Zoals door de wetgever wordt aangegeven is de online verkoop van zelfzorggeneesmiddelen staande praktijk. Gezien de algemene toename van online bestellingen en meer specifiek het belang van een brede beschikbaarheid van zelfzorggeneesmiddelen, is het belangrijk dat online verkoop in de toekomst mogelijk blijft. Logischerwijs is het bij de online verkoop van UAD-geneesmiddelen niet mogelijk om fysiek advies te geven over het middel. Het is wel van belang dat consumenten de mogelijkheid hebben om vragen te stellen. Het CBL hecht aan een gelijk speelveld tussen online en fysieke verkoop. Als het bij de online verkoop van zelfzorggeneesmiddelen mogelijk is om voorlichting te laten geven door een digitaal oproepbare (assistent-) drogist, zou dit ook in een fysieke winkel mogelijk moeten zijn.

Ter verduidelijking van de voorgestelde wetswijziging schetsen we in dit document graag een beeld van de huidige situatie in supermarkten die zelfzorggeneesmiddelen verkopen en de verwachte situatie onder het geconsulteerde wetsvoorstel. Tot slot geven we graag een aantal aandachtspunten mee voor het vervolg op het wetgevingstraject.

### **Bij het CBL zijn aangesloten:**

Albert Heijn | Aldi | Bidfood | Boni Markten | Boon Food Group | Coop Supermarkten | Dekamarkt | Dirk | Hoogvliet | Jan Linders | Jumbo Supermarkten | Lekkerland | Lidl Nederland | Makro Nederland | Nettorama | NS Stations Retail Bedrijf | PLUS Retail | Poiesz Supermarkten | Sligro | Spar | Vakcentrum | Groothandel in Levensmiddelen Van Tol | Vomar Voordeelmarkt |

### **Huidige situatie**

Supermarkten mogen momenteel zogenaamde AV en UAD-geneesmiddelen verkopen. De toezichthouder heeft van deze producten gezegd dat ze respectievelijk een relatief zeer laag (AV) of relatief laag (UAD) potentieel risico hebben en veilig te gebruiken zijn bij het lezen van de bijsluiter. Enkele voorbeelden van producten die een UAD-afleverstatus hebben zijn ibuprofen, hooikoortstabletten of menthol rub. Hoewel voor de consument niet altijd duidelijk is in welke categorie een product valt, zijn er aanvullende regels voor supermarkten die UAD-geneesmiddelen verkopen naast AV-geneesmiddelen.

Bij een geneesmiddel met de UAD-afleverstatus is wettelijk vastgelegd dat een drogist verantwoorde zorg aan moet bieden en de consument erop moet wijzen dat een (assistent-) drogist de benodigde informatie kan geven. Het is aan de consument om aan te geven of hij behoefte heeft aan deze informatie. Wanneer een supermarkt de keuze maakt om UAD-zelfzorggeneesmiddelen te verkopen, bijvoorbeeld omdat er in de wijk of dorp geen drogisterij aanwezig is, moet dus zij beschikken over een drogist. Deze persoon met het wettelijk erkende diploma drogist is verantwoordelijk voor en houdt toezicht op de verkoop van deze middelen. In de praktijk hebben supermarkten daarnaast vaak assistent drogisten in dienst, voor het geven van voorlichting. Bij het schap met zelfzorggeneesmiddelen hangt daarom vaak een bordje waarmee de consument wordt gewezen op de aanwezigheid van een (assistent-)drogist voor eventuele vragen. Het overige supermarktpersoneel wordt daarnaast getraind om bij vragen over zelfzorggeneesmiddelen de (assistent-)drogist in te schakelen. De supermarkten voldoen hiermee aan de wettelijke verplichting dat de consument vragen kan stellen en bij wie (een drogist of assistent-drogist).

Naast bovenstaande wettelijke verplichtingen, hebben de leden van het CBL ook [richtlijnen](#) afgesproken om verder invulling te geven aan het begrip 'verantwoorde zorg'.

### **Nieuwe situatie**

Ook in de nieuwe situatie blijft de mogelijkheid voor supermarkten bestaan om UAD-geneesmiddelen te verkopen. De verplichting om over een drogist te beschikken die toezicht houdt op het verkoopproces blijft overeind, net als de opleidingseisen waar deze drogist aan moet voldoen. Er is ook in de nieuwe situatie dus altijd een drogist die toezicht houdt over de verstrekking van UAD-geneesmiddelen. Deze drogist zal daarnaast vanzelfsprekend ook eventuele vragen van klanten kunnen beantwoorden. Net als in de huidige situatie is het aan de consument of men hier gebruik van wil maken.

De enige wijziging is dat een drogist of assistent drogist nu ook via digitale communicatiemiddelen kan worden geraadpleegd voor advies. Dit kan bijvoorbeeld door bij het schap met de zelfzorggeneesmiddelen een tablet of telefoon te plaatsen waarmee een (assistent-)drogist oproepbaar is. Een andere optie is een bordje bij het schap om de consument te wijzen op de mogelijkheid om vragen te stellen aan de (assistent-)drogist op de winkelvloer of om via de eigen telefoon contact op te nemen met een (assistent-)drogist. Het aanbod en de beschikbaarheid van informatie over medicijnen wordt daarmee verbeterd. Een consument hoeft niet te wachten tot een (assistent)drogist is opgepiept maar kan op elk gewenst moment zelf het initiatief nemen om, via spraak- en beeldverbinding, informatie te verschaffen.

Uiteraard wordt rekening gehouden met mensen die minder digitaal vaardig zijn of op een andere manier hulp nodig hebben. Zo kan het personeel in de supermarkt helpen bij het bedienen van het digitale communicatiemiddel. Elk personeelslid kan helpen bij deze ondersteuning. Dit hoeft niet beslist de (assistent-)drogist te zijn. Net als in de huidige situatie moet ook de (assistent-)drogist op afstand voldoen aan de opleidingsvereisten.

Ook in de nieuwe situatie is het uitgangspunt dat de sector zelf verantwoordelijk is om goede (farmaceutische) zorg in de zin van de Wkkgz te leveren bij de verkoop van UAD-geneesmiddelen. De sector krijgt hier nu enkel een nuttige extra tool voor: digitale communicatiemiddelen.

#### **Bij het CBL zijn aangesloten:**

Albert Heijn | Aldi | Bidfood | Boni Markten | Boon Food Group | Coop Supermarkten | Dekamarkt | Dirk | Hoogvliet | Jan Linders | Jumbo Supermarkten | Lekkerland | Lidl Nederland | Makro Nederland | Nettorama | NS Stations Retail Bedrijf | PLUS Retail | Poiesz Supermarkten | Sligro | Spar | Vakcentrum | Groothandel in Levensmiddelen Van Tol | Vomar Voordeelmarkt |

### **Aandachtspunten**

Het CBL is zoals gezegd positief over het geconsulteerde wetsvoorstel. Wel zijn er een aantal aandachtspunten waar na deze wetswijziging voldoende aandacht voor moet zijn.

- Supermarkten vinden het van groot belang dat er bij de verkoop van zelfzorggeneesmiddelen sprake is van verantwoorde zorg. Op dit moment zijn er wettelijk vastgestelde minimum-criteria voor verantwoorde zorg, maar het begrip wordt verder niet gedefinieerd. Hierdoor zijn er door verschillende brancheorganisaties eigen invullingen gegeven aan het begrip verantwoorde zorg. Het CBL stelt voor om na vaststelling van de wet een gezamenlijk overleg op te zetten met alle partijen die zelfzorggeneesmiddelen verkopen om te komen tot een verdere invulling van dit begrip. Dit overleg zou moeten gaan over de werkwijze in fysieke winkels, maar ook over de online verkoop. Hopelijk kan dit overleg bijdragen aan het stroomlijnen van de verschillende zelfreguleringsinitiatieven die momenteel bestaan. Deze aanpak strookt met de parlementaire geschiedenis van artikel 62 Geneesmiddelenwet. Elke consument moet de mogelijkheid hebben om advies in te winnen over een UAD-geneesmiddel. De wetgever heeft het echter opengelaten aan de sector zelf hoe dit precies moet worden ingevuld.
- Er bestaan zorgen over het misbruik van bepaalde zelfzorggeneesmiddelen (bijvoorbeeld NSAIDs of laxeremiddelen). Het is van belang om te verduidelijken dat de beschikbaarheid van deze middelen door het voorliggende wetsvoorstel niet wordt vergroot. Daarnaast heeft de toezichthouder verschillende keren aangegeven dat deze middelen veilig zijn bij juist gebruik, volgens verpakking en bijsluiter. Het is niet voor niets dat deze middelen van het CBG de afleverstatus UAD hebben gekregen. Volgens het CBL moet de oplossing om misbruik tegen te gaan dan ook worden gezocht in betere publieksvoorlichting. Denk bijvoorbeeld aan een publiekscampagne waarin aandacht wordt gevraagd voor het lezen van de bijsluiter en het juiste gebruik van zelfzorggeneesmiddelen. Het CBL denkt graag – samen met andere verkoopkanalen – mee over de invulling van zo'n campagne.

### **Over het CBL**

*Het Centraal Bureau Levensmiddelenhandel (CBL) behartigt de belangen van de supermarktbranche en foodservicebedrijven in Nederland. De levensmiddelenhandel draagt voor ruim tien procent bij aan het Bruto Nationaal Product. De branche biedt werkgelegenheid aan ruim 300.000 mensen en is daarmee één van de grootste werkgevers van Nederland. Dagelijks doen vier miljoen consumenten hun boodschappen in supermarkten die het CBL vertegenwoordigt.*

#### **Bij het CBL zijn aangesloten:**

Albert Heijn | Aldi | Bidfood | Boni Markten | Boon Food Group | Coop Supermarkten | Dekamarkt | Dirk | Hoogvliet | Jan Linders | Jumbo Supermarkten | Lekkerland | Lidl Nederland | Makro Nederland | Nettorama | NS Stations Retail Bedrijf | PLUS Retail | Poiesz Supermarkten | Sligro | Spar | Vakcentrum | Groothandel in Levensmiddelen Van Tol | Vomar Voordeelmart |